2.2. Fıkhi Mezhepler

Müctehidlerin, ayet ve hadisleri farklı yorumlamaları ile ortaya çıkan görüş ayrılıkları sonucunda, fıkıh mezhepleri ortaya çıkmıştır. Mezheplerin ilk nüveleri tabiîn döneminde oluşmaya başlamış, bu oluşum tebe-i tabiîn döneminde daha sistemli hâle gelmiştir.

LİSTELEYELİM

Mezheplerin doğuşunu hazırlayan sebepler ile ictihadlar arasında yaşanan ihtilafların temel sebeplerini aşağıdaki tablolarda listeleyiniz.

Mezheplerin Ortaya Çıkış Sebepleri	İctihadlar Arasında Yaşanan İhtilafların Sebepleri

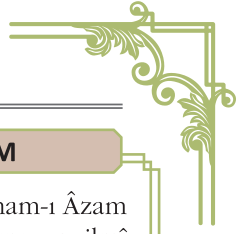
GÜNÜMÜZE ULAŞAN MEZHEPLER VE İMAMLARI

Sünni Mezhepler ve İmamları
- **HANEFÎLİK** İmam-ı Âzam Ebû Hanife (Numan b. Sâbit)
- **MALİKÎLİK** Malik b. Enes
- **ŞAFİÎLİK** İmam Muhammed b. İdris eş-Şafi
- **HANBELLİLİK** İmam Ahmed b. Hanbel

Şii Mezhepler ve İmamları
- **ZEYDİLİK** İmam Zeyd b. Ali
- **CAFERİLİK** İmam Ca’fer es-Sadık

GÜNÜMÜZE ULAŞMAYAN MEZHEPLERİN İMAMLARI

- **İmam Evzâî**
- **İmam İbn Şübrüme**
- **İmam Abdurrahman b. Ebî Leylâ**
- **İmam Davud b. Ali**
- **İmam İbn Cerir et-Taberî**
- **İmam Süfyanu’s Sevrî**
- **İmam Leys b. Sa’d**

Fıkıh mezheplerinin en belirgin özellikleri şunlardır:

- Mezhebler din değil dinin yorumudur.
- İnsan ürünü olan ictihad farklılığından temayüz etmişlerdir.
- İslam'ın fikir özgürlüğünün ve düşünce zenginliğin göstergeleridir. Farklı mezhepteki görüşler, İslam'ın yaşanmasında zaman, mekân ve şartlara göre kolaylık sağlamaktadırlar.
- Değişime açıktırlar. Fıkıh mezhepleri yeni gelişmeler karşısında farklı çözümler üreterek İslam'ın daha rahat yaşanmasını sağlarlar.
- Fıkhi mirasımızdaki ilkeler temel alınarak güncel meseleler çözülebilir.

Günümüzde fıkhi mezhepler denilince daha çok Müslümanlar arasında meşhur olmuş ve hâlen yaşamakta olan dört mezhep (Hanefîlik, Malikîlik, Şafiîlik ve Hanbelîlik) akla gelir. Ancak tarihte bunların dışında da mezhepler ve bu mezheplere ictihadlarıyla öncülük etmiş müctehid imamlar var olmuştur. Ne var ki temsilcileri günümüze kadar ulaşamadığı için bunların görüşleri sadece kitaplar arasında kalarak Müslümanlar arasında yaygınlaşamamıştır.

ARAŞTIRALIM

Hanefî kurucusu İmam-ı Âzam Ebu Hanife'nin hayatını ve ilmî çalışmalarını araştırınız.

BİLGİ KUTUSU

İmam-ı Âzam'ın onlarca talebesi olmuştur. Onun görüşleri ve ilmi mirası bu talebeleri aracığıyla korunmuş ve yaygınlık kazanmıştır. Talebeleri arasında "imameyn" (iki imam) olarak bilinen İmam Muhammed ve İmam Ebu Yusuf ile İmam Züfer en meşhurlarındandır.

